

PRÆSTEFORENINGENS BLAD

106. årgang · 11. november 2016/45

2016

Martin A. Hansen. Læs 2. del af artikelserien Præsten i romanen

»Gudsbilleder som perspektiv på vores indbyrdes relationer, er forestillinger jeg aldrig bliver træt af at lede efter, og forestillinger som på forunderlig vis kan forrykke mit eget perspektiv på verden«. Mette Gramstrup indleder sine tekstvejledninger til tiden mellem advent og pinsse. • Nu udsender Kirkeministeriet: Vejledning vedr. foranstaltninger i forbindelse med borgeres vold mod og chikane af præster. Hovedbestyrelsesmedlem Jens Christian Bach Iversen skriver om den.

Aktuelt

- 1078 | Tre møder med tillidsrepræsentanter
- 1079 | Borgeres vold og chikane mod præster: Hvad gør man?

Lønforhandling

- 1081 | Indtryk og eftertanke i forbindelse en lønforhandling
- Af Steen Skovsgaard

Lønforhandling

- 1082 | Fagforeningspolitik og løn som ledelsens værktøj
- Af Per Bucholdt
Andreasen

Vækkelser

- 1083 | Vækkelser i dansk luthersk fælleskultur
- (Jens Rasmussen)
Af Anders Kjærsgig

Kirkens historie

- 1086 | Kirkehistoriske Samlinger 2016
- Af Ole Buchardt Olesen

Præsten i romanen

- 1089 | »Gud er et sprog der har vist sig at kunne bruges« – 2. del
- Af Anders Thyrring
Andersen

Prædikenvejledning

- 1093 | Prædikenvejledninger advent til pinsse 2016/17
- 1094 | 1. søndag i advent
- Af Mette Gramstrup

Spørgsmål og svar

- 1096 | Spørg Præsteforeningen

Rubrikker

- 1096 | Uge til uge
1097 | Fra sekretariatet
1097 | Personalialia
1098 | Ledige stillinger

PRÆSTEFORENINGEN

Øverst t.v.: Pia Pape, Stine Rugaard Sylvest og Karin Bundgaard Nielsen. Nederst t.v.: Ingrid Lisby Schmidt, Hans Henrik Merrild, Andreas Bojsen-Møller og Dorthe Terp Dahl.
T.h.: Kirsten Støve Lundager, Jan Schmidt, Jens Christian Bach Iversen, Morten Rydal og Christian Overgaard Wegeberg.

Tre møder med tillidsrepr

Lønforhandling og »Hvad vil det sige at være præst?« er nogle af de emner, som Præsteforeningen havde sat på dagsordenen for foreningens tre møder med tillidsrepræsentanterne 25.-27. oktober 2016. Møderne holdtes i Roskilde for tillidsrepræsentanter i Københavns, Helsingør, Roskilde og Lolland-Falster stifter. I Midtelfart for tillidsrepræsentanter i Ribe, Haderslev og Fyens stifter. I Viborg for tillidsrepræsentanter i Aalborg, Viborg og Aarhus stifter.

Per Bucholdt Andreasen, du og næstformand Eva Tøjner Götke har været med til de tre møder. Hvilken betydning har møderne med tillidsrepræsentanterne for Præsteforeningen?

De har stor betydning. Først og fremmest bliver tillidsrepræsentanterne opdateret og informeret, så de er klædt på til at være Præsteforeningens lokale repræsentanter i provstierne. Vi lægger vægt på, at tillids-

repræsentanterne lokalt bliver styrket i deres funktion. Derfor er det vigtigt for os som hovedbestyrelse at være i tæt dialog med dem, så de løbende er orienteret om Præsteforeningens arbejde og overvejelser.

Men de to årlige møder med tillidsrepræsentanterne giver også os som hovedbestyrelse mulighed for at drøfte og få tilbagemeldinger på vores politiske arbejde. Vi lægger vægt på at være tæt på medlemmerne; møderne med tillidsrepræsentanterne er derfor en stor ressource for os som hovedbestyrelse. Det er en af vores adgange til information og opdatering af, hvad der rører sig lokalt i stifterne og provstierne.

Kan du nævne nogle eksempler?

Jeg synes, at vi fik en rigtig god drøftelse af undersøgelsen »Hvad vil det sige at være præst?« Hovedbestyrelsen blev bekræftet i, at engagement er en fælles kerne i præ-

Øverst: Hans Havelund og Poul Martin Langdahl. Nederst: Kirsten Jørgensen Majbritt Breinholt Christensen, Jacob Støvring, Bodil Olesen og Michael Krogstrup Nissen.

æsentanter

stearbejdet, men at det engagement også kan være en udfordring, når præster synes, at de skal være med på alle de »alternative« tilbud som for eksempel babysalmesang, sorggrupper, spaghettigudstjenester og alt muligt andet. Det betyder, at arbejdet for mange præster bliver grænseløst. Men vi fik også en god drøftelse af, at der er behov for at tale præsters faglighed op.

Efterårets lønforhandlinger var også på dagsordenen. Vil du uddybe, hvad I talte om?

Vi drøftede lønpolitik. Helt overordnet og generelt. At vi som forening lægger vægt på, at alle præster får mulighed for en løndannelse, som er baseret på en gennemskuelig og gennemsigtig lønpolitik. Vi har nu 4 års erfaring med en ny lønform og forventer, at vi i løbet af 2017 kan nå til enighed med Kirkeministeriet og biskopperne om retningslinjer for præsters løndannelse.

Aktuelt

Borgeres vold og chikane mod præster: Hvad gør man?

Af Jens Christian Bach Iversen

Det er heldigvis uhyre sjældent, at præster udsættes for chikane, stalking og vold fra borgere. Når det ikke desto mindre sker, er det til gengæld ubegribeligt belastende for de berørte præster. Nogle sager får medieopmærksomhed, andre gør ikke. Hver gang er de personlige omkostninger store.

Nu udsender Kirkeministeriet: Vejledning vedr. foranstaltninger i forbindelse med borgeres vold mod og chikane af præster.

Vejledningen er vedtaget i ministeriets arbejdsgruppe for præsters arbejdsmiljø.

Et stigende problem generelt

Vold, trusler og chikane er et stigende samfundsproblem i erhverv med borgerkontakt. Rundt omkring indrettes offent-

Jens Christian Bach Iversen
Præsteforeningens medlem af Kirkeministeriets Arbejdsgruppe for præsters arbejdsmiljø og Folkekirkens Arbejdsmiljøråd

»Biskoppen er ansvarlig for at udarbejde en handlingsplan om de procedurer, der skal gribes til«.

lige kontorer derfor med særlige sluser, krav om forudgående aftaler eller fysisk afskærmning mellem medarbejdere og borgere.

Skærpet problemstilling blandt præster

For Præsteforeningen er der i den sammenhæng to skærpende omstændigheder, som har spillet en hovedrolle i arbejdet med vejledningen.

1.

Vi har som præster qua kirkens sendelse en inkluderende tilgang over for udsatte borgere. Krav om forudgående aftaler, sluser i præste- eller sognegården eller »borgerkontakt« gennem panserglas er uforenlige med præstens kald og virke.

Det betyder, at vi som præster både konkret og i overført betydning slår dørene op for udsatte borgere, og at vi ofte vil gå længere med udsatte og psykisk syge, end andre offentligt ansatte ville. Men det betyder selvsagt ikke, at vold og trusler, chikane og stalking skal accepteres. Der skal handles.

2.

De fleste af os bor på vores arbejdsplads, som vi ikke uden videre kan fraflytte. Tværtimod annoncerer vi, hvornår og hvordan vi kan træffes. Hvor drager man

da hen, hvis man føler sig truet? Hvis præsten – og præstens familie – ikke kan føle sig tryk hjemme, er det ikke kun arbejdsmiljøet, der er ødelagt.

De færreste af os kommer igennem et præsteliv uden at have haft psykisk syge borgere under samme tag som vores familie. Heldigvis sker det også for de færreste af os, at psykisk syge på kontoret eller i stuen fører til farlige situationer, men det sker for nogle af vores kollegaer. Hvad gør vi så?

Hvad fortæller vejledningen?

Kirkeministeriets nye vejledning fortæller om reaktionsmuligheder, hvis en præst udsættes for vold, trusler eller chikane fra en borger. Vejledningen slår blandt andet fast:

- A. Biskoppen er ansvarlig for at udarbejde en handlingsplan om de procedurer, der skal gribes til.
- B. Menighedsrådet er ansvarligt for, at præsten bliver beskyttet.
- C. Der skal altid ske politianmeldelse. Ansvar for, at det sker, præciseres.
- D. Stiftet skal sikre juridisk ledsagelse og tilbyde juridisk bistand ved retsmøder.
- E. Stiftet skal stille personalerådgivning til rådighed.

Vejledningen omfatter udtrykkeligt også vold og chikane uden for arbejdstiden og er altså ikke begrænset til gudstjenester, kirkelige handlinger, konfirmationsforberedelse m.v.

Endelig tydeliggøres det, hvilke udgifter, der afholdes af stiftet, og hvilke udgifter der afholdes af de berørte kirkekasser.

Vejledningen kan læses på Præsteforeningens hjemmeside.

Lønforhandling

Indtryk og eftertanke i forbindelse en lønforhandling

Af Steen Skovsgaard

Så har jeg som biskop haft min sidste lønforhandling. Denne årlige begivenhed, som jeg ikke vil savne. Præsteforeningens repræsentant kom sædvanen tro fra København for at deltage i forhandlingen. Tre af stiftets 4 tillidsrepræsentanter deltog sammen med en provst, stiftskontorchef, stiftsfuldmægtig og så altså biskoppen. En i ordets egentlige forstand talstærk forsamling – med undtagelse af biskoppen, som ikke kan prale af at være særlig talstærk. Månedens forinden havde jeg med provster og tillidsmænd drøftet nogle overordnede principper vedr. fordelingen – herunder fordelingen mellem provstierne, kriterier, beløbsstørrelse, forholdet mellem funktionstillæg, vederlag og holdning til løngruppe 2 osv.

Hovedforhandlingen

På selve dagen – som af Præsteforeningen betegnes som »hovedforhandlingen« – mødtes tillidsrepræsentanterne sammen med Præsteforeningens repræsentant til et formøde. De skulle vist lige drøfte og blive enige om, hvordan de skulle forholde sig til forskellige spørgsmål. Måske skulle de også justere forhandlingsteknikken i forhold til biskoppen. Det er nemlig også noget, som Præsteforeningen er opmærksom på og endda holder kurser i: Forhandlingsteknik i forbindelse med lønforhandling.

Så mødtes vi da til den fælles lønforhandling. Vi begyndte med en lille frokost og sang forinden: Oktoberdagens skiften. Det var ikke ment som andet end en god start og markering af årstiden. Men Jens Rosendals sang kom alligevel til at svare godt til mødets forløb og stemning:

Oktoberdagens skiften
af skyer, sol og regn
slår som en blæstens rytme hårdt
i hjertets egn

Præget af denne skiften

Jeg skal ikke referere nærmere fra forhandlingerne, men blot nævne, at de netop blev præget af denne skiften mellem skyer, sol og regn. 4 lange timer varede forhandlingerne, og humøret og stemningen steg og faldt, mens 8 højtuddannede, højtlønnede og talstærke mennesker sad alvorligt og

Biskop Steen Skovsgaard,
Lolland-Falster

gennemgik 60 præsters håbefulde ansøgninger. Vi skulle fordele et beløb på i alt under kr. 100.000,-, og resultatet blev undervejs noteret og ført ind i regneark med beløb og begrundelser. Efterfølgende skal der nu skrives ud til de enkelte præster med begrundelser både til dem, som har fået, og dem, som ikke har fået.

Jeg tør slet ikke tænke på, hvor meget disse forhandlinger har kostet i tid, penge og energi. Præsterne har jo også brugt tid på at skrive ansøgningerne, tillidsmændene på at gennemgå og drøfte dem, og nu endelig denne hovedforhandling, hvor jeg kunne konstatere, at jeg ikke var den eneste, som fik hovedpine.

En lurende mistanke

Men det allerværste er alligevel en lurende mistanke, om det mon nu også er det hele

værd? Jeg læste for nogle år siden en engelsk bog: »Drive« af Daniel H. Pink. Den bærer undertitlen: The surprising truth about what motivates us. Denne bog, som har ligget på New York Times' bestsellerliste (men vist ikke er oversat til dansk), refererer nogle spændende og provokerende videnskabelige undersøgelser, som fortæller, hvad der motiverer os som medarbejdere, og hvad der ikke gør! Konklusionen er, at de fleste tror, at den bedste måde at motivere os selv og andre på er en ydre belønning som f.eks. penge. Det viser sig dog at være en stor psykologisk misforståelse. Pink gennemgår flere undersøgelser, som viser, at belønning (i form af mindre »godbidder«, f.eks. eengangsvederlag o.l.) er direkte demotiverende. For mennesker, som er drevet af engagement, kærlighed og glæde – og af den grund gør en særlig indsats, vil opleve en sådan økonomisk belønning som vand på ild.

Fagforeningspolitik og løn som ledelsens

Af Per Bucholdt Andreassen

Kære Steen Skovsgaard

Tak for dit indtryk og din eftertanke i forbindelse med en lønforhandling. I Præsteforeningen er vi ikke uenige i dit synspunkt. Vi ved alt om, at det nuværende lønsystem har en indbygget risiko for at skabe misundelse og virke direkte demotiverende. Vi ved også, at både medlemmerne, tillidsrepræsentanterne, 10 biskopper og stiftsadministrationer, og altså Præsteforeningens sekretariat bruger rigtig mange ressourcer på at fordele den del af vores aflønning, som skal ske efter konkret og individuel vurdering. Derfor er der også nedsat en arbejdsgruppe i samarbejde med Kirkeministeriet og to af

dine bispekolleger for at få formuleret en fælles lønpolitik for folkekirkens præster. Forhåbentlig betyder det, at vi fremover ikke skal bruge alt for mange ressourcer på at forhandle den del af vores løn, men have nogle fornuftige pejlemærker og procedurer for løndannelse, der passer til, at præster er drevet af engagement og gør en særlig indsats for at møde mennesker med evangeliet og derfor også skal have en fornuftig løn sammenlignet med andre akademikere i den statslige sektor.

Måske skulle du i stedet sende dine indtryk til den statslige arbejdsgiver, Moderniseringsstyrelsen og Finansministeren, som presser på for, at der ikke må

»Pink gennemgår flere undersøgelser, som viser, at belønning (i form af mindre 'godbidder', f.eks. engangsvederlag o.l.) er direkte demotiverende«.

Undervejs i lønforhandlingen overvejede jeg, om man dog ikke i Præsteforeningens regi kunne lave en lille studiekreds over denne bog i stedet for et kursus i forhandlingsteknik? Det vil ganske vist nok betyde mindre arbejde til de talstærke økonomer; men Pink hævder, at der er andre og bedre måder at nære og frigive ressourcer, energi og engagement blandt medarbejderne på.

Var det ikke en overvejelse værd?

værktøj

være for meget automatik, og i stedet gerne vil fremme præstationsløn og bruge løn som et ledelsesværktøj til styring af lønmodtagerne. Her kunne der være brug for at lave studiekreds over Pinks bog.

Per Bucholdt
Andreasen,
formand for
Præste-
foreningen

EN NY VÆKKELSE?

Af Anders Kjærsg

Jens Rasmussen:

VÆKKELSER I DANSK LUTHERSK
FÆLLESKULTUR – ANDAGTSBØGER
OG LÆGMANDSFORSAMLINGER
(1800-1840).

Syddansk Universitetsforlag.

Præstegårdsteologi er efterhånden en sjældenhed. De færreste præster har tid og overskud til at beskæftige sig med videnskab. Der er alt for mange andre gøremål, og det, synes jeg, er en skam. Har man ikke tid til at læse og studere, hvordan skal man så udvikle sig i sit embede? Teologi er jo bogens videnskab og kræver, at man læser bøger.

En absolut undtagelse er Jens Rasmussen, der ud over at have været sogne- og institutionspræst, også er en habil kirkehistoriker med speciale i dansk teologisk litteratur i og omkring den romantiske periode, det vil sige første halvdel af det

En tidlig Van Gogh-skildring af det uvakte (hollandske) lægfolk.

19. århundrede. Han har skrevet bøger om bl.a. Kierkegaard, Monrad, Mynster, Faber.

Hvad kristendom er, og troslivet går ud på

Nu har han så skrevet en bog om forudsætningerne for vækkelsesbevægelserne i Danmark med speciel vægt på perioden 1800-1840. Her har han taget udgangspunkt i datidens andagtslitteratur og de skrifter, som de forskellige lægmandsfor-samlinger har læst. Ved at nærlæse disse skrifter, når Rasmussen ned i de lag, som er den tidlige folkelige vækkelses forståelse af, hvad kristendom er, og hvad det personlige trosliv går ud på.

Ifølge Rasmussen er 1800-tallets andagtsbøger og den teologi, som er til stede dér, påvirket af henholdsvis den lutherske ortodoksi på den ene side og så pietismens

erfaringsorientering på den anden side. Sagt i kort form: Luthers teologi er selve bunden i den senere vækkelse kombineret med den inderliggørelse, som finder sted med pietismen. Rasmussen skriver:

»Til brug for denne bogs analyse af andagtslitteratur er der tænkt på 1600-1700-tallets ældre ortodokse og pietistiske andagtslitteratur med dens syn på retfærdiggørelse ved tro, dåb, nadver, den sande menighed/kirke, den verdslige øvrighed, kaldstanke og rette levevis« (s. 35).

Luther og vækkelsen

Med andre ord: Luthers teologi er en væsentlig bestanddel af vækkelsen, ikke mindst som man møder den i den folkelige litteratur. Vækkelsesbevægelserne har således læst både Luthers katekismus og ikke mindst de lutherske prædikener, specielt dem, der beskæftiger sig med Luthers

»Luthers teologi er en væsentlig bestanddel af vækkelsen, ikke mindst som man møder den i den folkelige litteratur«.

egen personlige tro og erfaring. Og det er på mange måder bogens tese og konklusion: At Luther har været en væsentlig del af vækkelsen og måske ligefrem været grunden til, at Luther er blevet holdt i live uden for den normgivende og konfessionelle statskirke. Med denne tese foretager Rasmussen et opgør med P.G. Lindhardt, der mente, at vækkelsen var et psykologisk og rendyrket pietistisk fænomen uden noget specielt forhold til Luther. Rasmussen selv:

»I andagtslitteraturen spiller den lutherske tilgang en stor rolle, og det præger også de vakte. Vigtig er Reformationens forståelse af retfærdiggørelse af tro. Luthers åndelige troserfaring står stærkt. Det bliver udtrykt i hans prædikener, som er de vaktens inspirationskilde« (s. 275).

Kan der komme en åndelig vækkelse igen?

Lægmandsforsamlinger har på den måde med deres skrifter protesteret mod den herskende teologi, som de mente var uden substans og alt for stærkt påvirket af romantik og rationalisme. De, biskopper, provster, præster og professorer, manglede sansen for Luthers trosliv, ligesom de manglede sansen for, at troens frugt er den måde, man lever sit liv på.

I slutningen af bogen spørger Rasmussen, om der kan komme en sådan åndelig vækkelse igen. Det er et rigtig godt og interessant spørgsmål. Selv mener Rasmussen ja. Ligesom den tidlige vækkelse

i begyndelsen af 1800-tallet førte over i grundtvigianismen og Indre Mission, således kunne man godt forestille sig, at der kunne komme en ny vækkelse i forlængelse af de foregående; Indre Mission, Tidehverv og grundtvigianismen. Umiddelbart lyder det naivt – men hvorfor ikke? Som Rasmussen skriver til sidst i forlængelse af spørgsmålet, hvorvidt der kan opstå en ny vækkelse:

»Tegnene er der. Flere og flere præster og lægfolk ønsker mere substans i Folkekirken med vægt på dogmatisk indsigt og traditionel gudstjeneste, og de kritiserer den udbredte sekularisering inden for kirkens mure med performance i gudstjenesten og udflydende forståelse af kirkens lære« (s. 285).

Måske har Rasmussen ret. Jeg håber det, men jeg tvivler. Til gengæld er det en øjenåbner at læse bogen. Den burde ligge på enhver teologs skrivebord. Her er der stof at hente, og så viser den i forbindelse med det forestående Lutherår, at lægmænd kunne deres Luther. Gad vide, om det gælder i dag? Køb bogen og læs den et par gange.

Pastor
Anders Kjærsgaard,
Odense

EN DEBAT OM DEN NYE LUTHERSKE KRISTENDOM

Af Ole Buchardt Olesen

KIRKEHISTORISKE SAMLINGER 2016.

Udgivet af Selskabet for Danmarks Kirkehistorie. 336 sider.

Kirkehistoriske Samlinger 2016 er en broget buket af småstykker og mindre afhandlinger. Siden det jo næste år er reformationsjubilæum, ser man efter, om der skulle være noget om reformationstiden. To mindre afhandlinger strejfer emnet, nemlig Kaare Rübner Jørgensens afhandling om en tekst skrevet af kannikerne i Lund i året 1543 som svar på en indkaldelse fra professorerne ved Københavns Universitet til en debat om den nye lutherske kristendom – eller snarere et forsøg på at underkaste omtalte kannikker denne tro. Det er dog ikke selve indholdet af denne skrivelse fra kannikerne i Lund, der er emnet for afhandlingen, men spørgsmålet om, hvem der har forfattet skrivelsen, idet det er blevet hævdet, at det skulle være den kendte katolske lærde, Poul Helgesen, der er forfatteren til skrivelsen. Påstanden udspringer af et forsøg på at bevise, at samme Helgesen levede længere end det gængs er antaget, nemlig til ca. 1535.

Eftersom ingen kirkehistoriker har kunne finde noget, der skulle tyde på, at dette skulle være tilfældet, ville det jo være et

temmelig godt argument for påstanden, dersom et skrift forfattet senere end 1535 kunne tillægges den lærde katolik. Imidlertid synes Kaare Rübner Jørgensens tektnære og sammenlignende analyse i nærværende afhandling at gendrive påstanden om, at Helgesen skulle kunne være forfatteren til skrivelsen fra kannikerne i Lund. Skrivelsen, ord, vendinger, talemåder, ordstillinger og stavemåder holdes op imod, hvad vi kender fra Poul Helgesens hånd, og det påvises, at nok er der karakteristiske udtryk, billeder og talemåder. Det kan dog konkluderes, at disse mere generelt viser den tids sprogbrug og måde at udtrykke sig på, end det i nogen som helst specifik henseende skulle vise, at Poul Helgesen er forfatteren.

Hans Tausen forkynder

Rasmus H.C. Dreyer skriver om et hængemt hovedværk af maleren August Thomsen, der nu er fundet og kommet til ære og værdighed i Helligåndskirken i København. Maleriet var et bestillingsarbejde af Christian VIII fra før 1839, me-

dens han endnu var kronprins, og skulle efter alt at dømmes have været ophængt i en kirke i Odense: Skt. Hans kirke. Maleriet bærer titlen: Hans Tausen forkynder Lutheri Lære. Der er mange interessante momenter i denne lille afhandling.

Det trak ud for maleren at få maleriet færdigt, så det kunne afleveres til kongen. Inden værket blev færdigt, døde kongen. Maleriet blev først færdigmalet i 1849. Maleren fik herefter store vanskeligheder med at få sine penge, da han omsider fik afleveret maleriet til kongehuset. Sagen var den, at ingen nu vidste noget om bestillingen af maleriet endsige erindrede noget om den aftalte betaling for værket. Men med de nye tider, var der også kommet et nyt syn på kunsten, og vurderingen af værket fra Kunstakademiets side var vistnok temmelig negativ.

Maleriet havnede i 1860'erne i Helligåndskirken, hvor en daværende præst købte det. Siden hang det i kirken indtil for ca. 50 år siden, hvor det i forbindelse med en restaurering af kirken blev taget ned og gemt væk på kirkeloftet.

Det er nu sådan, at formedelst en større donation fra A.P. Møller-Mærsk fonden på 250.000 kr. er maleriet nu blevet restaureret og skal ophænges i kirken igen i forbindelse med reformationsjubilæet 2017.

Dansk-norsk kirke i Amsterdam

En spændende historie om en dansk-norsk kirke i Amsterdam fortæller af Max Pedersen og Frans Thuijs. Der er nok ikke mange, der er klar over, at en sådan kirke har eksisteret. Dens levetid var da også uhyre kort, fra 1663 til 1773.

Sagen var, at på den tid strømmede omkring 75000 immigranter fra Norge og Danmark til den hollandske hovedstad (bemærkelsesværdigt nok var hele 40 % af immigranter herfra enlige kvinder), ligesom

mange andre fra de omkringliggende lande, især fra Tyskland, søgte til Holland. Det var muligheden for at få arbejde og en ordentlig løn, der trak mange til. Amsterdam var en rimelig tolerant by, hvad angik mennesker med en anden religion end den reformerte, hvilket også gjorde, at mange kirkesamfund havde deres kirke i byen, ligesom jøder deres synagoger.

Det gik forholdsvis gnidningsfrit, indtil danske og norske arbejdere ønskede at bryde ud af den tyskstyrede menighed og danne deres egen med dertilhørende kirkerum. Det lykkedes rent faktisk, trods megen modstand fra den tyske ledelse af den lutherske menighed at få et hus til den nye menighed af danskere og nordmænd under ledelse af Christen Pedersen Abel. Han havde selv et noget blakket ry og usikker baggrund. Præst eller teolog var han ikke, men proviantmester i den danske hær i Norge. Med stor frækhed og pågående initiativ, også over for bystyret i Amsterdam, lykkedes det at få menigheden oprettet og at modtage tilskud til driften. Abel var dog i bund og grund en svindler, en opportunist, der ville gøre meget for at opnå forsørgelse for andres penge. Han veg end ikke tilbage for at konvertere hele menigheden til den reformerte tro for at sikre sig bystyrets milde velvilje og fred for plageånderne i den tyske, lutherske menighed. Det endte dog med, at han til sidst blev afsløret og ikke mere kunne vende tilbage til Amsterdam, men hutlede sig igennem et sted i Nordjylland resten af sine dage.

Sognepræst
Ole Buchardt
Olesen,
Gilleleje

Strid i Luthersk Mission

Flemming Kofod-Svendsen skriver meget indlevende og oplysende om en strid i Luthersk Mission efter stiftelsen, mellem P.C. Trandberg og Christian Møller. Sidstnævnte, som var lægmand, smed, blev vakt og omvendt ved den førstnævntes forkyndelse. Trandberg var en stærk bods- og vækkelsesprædikant, medens Christian Møller blev omvendt efter læsning af den svenske forfatter Rosenius's skrifter, hvor det er Jesu forsonergerning, der betones: alt af nåde. »Verden i Kristo retfærdig er vorden«, som det lød i en verselinje i en salme, som Møller ofte sang, men som Trandberg mente, ikke betonedede dåb og omvendelse tilstrækkeligt. Det var dog i længden Møllers linje, der sejrede i LM. Betonningen af Kristi forsoner- og frelsergerninger. Som lægmandsforening kom LM til at stå mere frit og kritisk over for folkekirken. I modsætning til Indre Mission, der ved Vilhelm Becks præsteovertagelse af foreningen i 1861 fik manøvreret den folkelige vækkelsesbevægelse ind på folkekirkelig grund.

Kirkelig filantropi

Kirkehistoriske Samlinger 2016 indeholder også en interessant artikel af Erik Nørr om besættelser af universitetsembeder ved kapestrid eller, for det Teologiske Fakultets vedkommende, mangel på samme. Jørgen Henrik Pedersen skriver om ti mænd, der satte en dagsorden for den kirkelige filantropi. Her vises det, hvorledes en mere konservativ præget tilgang betoner en skelnen i hjælpearbejdet for de fattige, der følger en vurdering om værdighed. For disse mænd skulle hjælp være hjælp til selvhjælp. Den rette vilje til at ville klare sig selv og forsørge sin familie skulle være til stede, hvis ikke hjælpen blot skulle være spildt eller direkte moralsk fordærvende for modtageren af hjælpen. Harald Nielsen skriver om og

fremlægger et dokument fra sekretær i Det danske Missionselskab Jens Theodor Nicolai Løgstrup i årene 1889 til 1898. Dokumentet er dennes subjektive beretning om kampene i missionselskabets bestyrelse i nævnte periode. Selvom der som sagt er tale om sekretærens subjektive fremstilling af tilstandene i Det danske Missionselskabs bestyrelse i perioden, så kan man ikke ved læsningen undgå at fornemme såvel stemningen som de konstant opbyggede konflikter og intriger, som florerer mellem formand provst Vahl og sekretæren i bestyrelsen, ligesom det fremgår tydeligt, hvorledes Vilhelm Beck forstår at trække i trådene og øve indflydelse gennem sin magt over formanden og sin indimellem temmelig frække optræden på møderne i bestyrelsen. Havde det været i dag, ville man nok have tilkaldt en konfliktløsningskonsulent for at se på mulighederne for at forbedre arbejdsmiljøet på denne arbejdsplads.

Når man betænker, at selskabets formål var mission i fremmede lande, og ikke mindst Kina, som var et stort satsningsområde dengang, så synes serviceringen af og den rette vejledning til de udsendte missionærer at fylde meget mindre end den indbyrdes magtkamp, bestyrelsesmedlemmerne, formanden og sekretæren imellem.

Kirkehistoriske Samlinger 2016 er fyldt med vedkommende afhandlinger og småstykker.

Ud over de her omtalte er der også artikler om et maleri af J.F. Willumsen, skildrende en episode i Første verdenskrig (Carsten Bach-Nielsen), en omtale af arkæologiske fund i forbindelse med udgravninger ved Nørre Snede Kirke (Birgitte Faurhøj Olsen, Stine Andersen Højbjerg og Henriette Rensbro), en omtale af en dagbog fra Nicolaus Stenos hånd fra dennes tid i Firenze (Frank Sobiech) samt en veloplagt artikel af Kurt Larsen om dansk kirkeliv 2015.

"GUD ER ET SPROG DER HAR VIST SIG AT KUNNE BRUGES"

Om præster i dansk litteratur
fra 1940'erne
til i dag **2. del**

Af Anders Thyrring Andersen

Efterkrigstiden: Martin A. Hansen

Martin A. Hansen var i efterkrigstiden en af de mest læste og beundrede forfattere. Han var i erklæret opposition til Georg Brandes, og hans forfatterskab søger at vise, hvordan og hvorfor Brandes tager fejl, idet mange af Hansens tekster er på én gang moderne og udtryk for en kristen tro.² Der findes temmelig mange præster rundt omkring i forfatterskabet. Her skal omtales to af dem, to meget forskellige.

I novellen »Høstgildet«, fra *Agerhønen* (Gyldendal 1947), er hovedfiguren en præst, som mangler mod til i egentlig for-

1870'erne og fremefter:
Georg Brandes og
Hans Scherfig 1060

Efterkrigstiden:
Martin A. Hansen 1089

1960'erne-1980'erne:
Tage Skou-Hansen

1990'erne:
Vagn Predbjørn Jensen

2000'erne:
Ida Jessen

2010'erne:
Jens Smærup Sørensen

»Høstgildet«.
Akvarel af Rasmus
Christensen fra
omkring år 1900.

stand at forkynde Evangeliet, men i stedet leverer »Sødmen af let kristelig Poesi« (s. 62). Det betyder, at præsten har vundet popularitet, men deri stikker det dybeste problem – som han selv udtrykker det i en samtale med sin hustru: »Jeg er en af den Slags elskværdige Forkyndere, som beder Tidens Mennesker undskylde, at Vorherre er til. [...] Det er ikke Kendetegnet paa en Forkynder, at Folk kan lide ham«, (s. 71-72). Nej, det er spørgsmålet, om en forkynder af Evangeliernes grænseløse radikalitet overhovedet kan være kvantitativt populær? Men det kan derimod den ikke-forkynder, som udvander fortællingen om Guds søn eller ligefrem bortforklarer Guds eksistens. Præsten har altså svigtet sit kald og gjort det til en »Næringsvej« (s. 72) for at være tidens mennesker tilpas. Og så langt er der i grunden en tankevækkende lighed med Hans Scherfigs portræt af modepræsten. Fra et ganske andet, kristent ståsted tager også Hansen afstand fra nogle præsters popularitetshungrende eller umodige leflen for det sekulære.

Men Martin A. Hansens novelle giver så en dybereliggende grund til præstens handlemåde. Den tydeliggøres, da en purung tjenestedreng drikkes ihjel under en høstfest, og præsten ikke for alvor er i stand til at udfylde sin funktion eller blot være eksistentielt til stede i situationen: »Præsten saa det hele, som om det var i Drømme. [...] Men nu har jeg lukket Drengens Øjne, og det var som at stille paa Uret hjemme i

Stuen. Hvad følte man ved det? Intet, slet intet«, (s. 66). Præsten er refleksionssyg i et sådant omfang, at han i dyb betydning er på afstand af livet og intet spontant eller umiddelbart kan føle for det. Og dermed kan han selvsagt heller ikke handle spontant, men kun mekanisk som betragteren, der egentlig kun reflekterer sig selv. Og da han følger efter faderen, som går bort med sin døde søn, er præsten derfor i sin egen menneskelige og trosmæssige fattigdom ikke i stand til at hjælpe.

Hjemme hos sin hustru ser præsten sin mangel på tro i øjnene og mener ikke, at han på den baggrund kan være præst længere, for »Hvordan kan de tro mig, naar jeg ikke tror?« (s. 73). Dermed er præsten i realiteten, midt i al sin konditor-popularitet som leverandør af søde sager, blevet et redskab for Fanden selv ved at forkynde en tro, han ikke selv har, og endda blive populær på at gøre det. Den egentlige skyld i forbindelse med tragedien ved høstgildet er på den måde præstens, fordi han er tomhændet, idet han skal udføre sit kald.

Det ligger i sagens natur, at problemet ikke kan løses af den refleksionssyge præst selv. Men præsten *skænkes* en hjælp af sin hustru, der i stedet for at diskutere videre med ham fremsætter det forslag, at de skal pakke en kurv med forskelligt til den døde drengs familie. Dette praktiske initiativ er et stykke mellemmenneskelig sjælesorg, selvsagt over for den sørgende familie, men også over for præsten, hvis hjælp således ikke hænger på hans tro eller mangel på samme; men uden om refleksionshindringen har han noget at medbringe til de efterladte.

»Fortællingens titel giver
associationer til
Jesu Bjergprædiken«.

Da præsten kommer ud til familien, sker der følgende: »Hvor har I lagt ham, spurgte Præsten, og da Faderen hørte det, veg han til Side og lod ham komme ind. [...] – Kan du gøre ham levende, Præst? Præsten saa den store, haarde Mand i Øjnene og svarede: – Kan du tro sammen med mig, da skal Jesus Kristus kalde ham op«, (s. 77). Jf. Jesu opvækkelse af Lazarus. Man kunne måske sige, at præsten således forsøger at efterfølge Jesus i håbet om, at troen vil indfinde sig herved. Men det er ikke novellens pointe, idet den slutter med disse ord: »Præsten knælede ned foran Sengen. Han tog om Drengens Haand og vilde bede. Haanden var iskold. Da han mærkede denne stive, kolde Drengahaand med den barke-de, næsten stenede Hud, fattede om den med sin egen bløde, velplejede, unyttige Haand, overvældede det ham og sønderrev hans Tanker, saa han ikke kunde bede. Saa løftede han atter de sviende Øjne mod Drengen, og hørte da en forfærdelig Lyd fra Køkkenet. Baade Faderen og Moderen var gaaet. Præsten gik derud, og helt inde i Ildstedet, presset op mod den sodede Væg, stod Manden og græd, mens Konen var hos ham. Da vidste Præsten, at han havde brudt Muren og givet Faderen den første, frygtelige Hjælp, og han gik tilbage for at være hos den døde«, (s. 77).

Selvbevidstheden forhindrer præsten i at bede, og han har ingen tro på drengens opstandelse. For troen kan ikke villes, den kan kun have eller skænkes. Alligevel får præsten en medmenneskelig og kristen betydning for drengens familie, for selv om han ikke selv bliver en anden, har han været en forløsende faktor for faderen, har hjulpet ham til gråd. I sin afmagt er præsten fælles med faderen i dennes hjælpeløse sorg, og da kan han hjælpe. Novellen drejer sig således ikke om at efterfølge

Jesus, men om at alle mennesker er syndere, og kun ved at erkende magtesløsheden kan man blive hjælpere for hinanden. Og få hjælp skænket andetsteds fra.

I en anden af novellerne i *Agerbønen* findes en helt anderledes præsteskikkelse, nemlig i »Fuglene«. Den handler om Taabepræsten, der ikke giver noget videre i løn, ikke kan passe sit landbrug, holder dårlige prædikener, er noget drikfædig, har et medansvar for sin hustrus død og ikke kan styre sin datter. En helteskikkelse er han altså langtfra, ligesom alle andre mennesker er han en synder med masser af fejl. Alligevel, og ganske paradoksalt, er han en positiv figur, en art troens helt.

Fortællingens titel giver associationer til Jesu Bjergprædiken: »I må ikke være bekymrede for jeres liv [...]. Se til himmelens fugle; de sår ikke og høster ikke og samler ikke i lade, og dog giver jeres himmelske Fader dem føden [...]. Men søg først Guds rige og hans retfærdighed, så skal alt det andet gives jer i tilgift. Derfor må I ikke være bekymrede for dagen i morgen [...]«, (Matt 6,25-34). Hvor refleksionen med alle sine spekulationer og bekymringer ikke kan lægge en alen til et menneskes liv, men derimod overmåde nemt forflygtige det, kan man af Jesu ord lære at være til stede

Sognepræst
Anders Thyrring
Andersen,
Vor Frue-
Langenæs

Agerhønen.

i nuet og det nærværende, i troen på at ens fremtid alligevel ikke er i ens egne, men i Guds hænder. Og man kan lære, at det ikke drejer sig om at fylde sin lade, men om at tro på Guds omsorg og kærlighed.

Taabepresten er en evangelisk fugl. Han forfriskes i sin undren og åbenhed over for tilværelsen, hvilket gør øjeblikket og alle jordiske fænomener sande og virkelige for ham. Som han siger et sted: »Havren dér, den har man set saa tit, den kender man ud og ind, men den gør en ny i Hjertet, det er ligesom at gense et Ansigt, man ikke kan blive træt af«, (s. 177). Når han ønsker at vise folk Guds storhed, tager han dem en stormnat med ud til havet, idet Guds vælde ses i elementerne, i Skaberværket. Taabepresten tror på, at alt er givet af Gud, og han forlanger intet bevis for sin tro. For ham er kristendom og den levendegørende opstandelsestro *nu*: »Af Jord er du kommet, til Jord skal du blive, af Jord skal du igen opstaa, sagde Præsten. Omkring ham stod der mange fattige og Omstrejfer. De var et helt Folk«, (s. 167).

Taabepresten inkarnerer den hellige enfold, den ubegrundede tillid til altings meningsfuldhed, troen på det godes og gudommeliges nærvær i alting. Den ubekymrede og tillidsfulde given sig livet i vold, en betingelsesløs tro over al forstand. Enfolden behøver ikke viden om udfaldet, men udleverer sig fuldstændig til tilværelsen i troen på Gud. Jf. Jesu ord: »Jeg priser dig, Fader, Himmelens og jordens Herre! fordi du har skjult dette for de vise og kloge og åbenbaret det for de umyndige«, (Matt

11,25). Guds sandhed er åbenbaret for dem, som det verdslige, fornuftdyrkende samfund ikke regner for noget. Himmeriget og saligheden tilhører de sagtmodige, de barmhjertige, de rene af hjertet, de forfulgte, de fattige og de enfoldige. Når Jesus taler, er alting vendt rundt, alting i forhold til menneskenes egne, verdslige indretninger. Den klogskab, der her regnes for magt, er pludselig blevet til afmagt, altså i forhold til det væsentlige, sandheden, frelsen og Himmeriget, som man kun kan møde med enfoldighed. Ligesom inkarnationen og opstandelsen ikke kan forstås med fornuft og klogskab. Således er den kristne tro helt grundlæggende enfoldig.

Og i dén betydning er Taabepresten en god prædikant. Som drengen Espen også oplever det: »Jeg er faldet i Søvn af mange gode Prækener, sagde Drengen, og jeg bytter dem gerne med en daarlig« (s. 162). Taabeprestens evangeliske prædikener er langt at foretrække for alle de gode, populære og lige gyldige.

Disse to præsteskikkelser, den refleksions-syge præst i »Høstgildet« og den enfoldige præst i »Fuglene«, repræsenterer ikke blot polerne i Martin A. Hansens forfatterskab, men er kendetegnende for holdningen til kristendom i en stor del af efterkrigstidens litteratur – ikke mindst i kredsen af forfattere omkring tidsskriftet *Heretica* (1948-53) – hvor der sker et opgør med den brandesianske afvisning af religiøsitet, og hvor præster ikke fremstilles satirisk eller med afvisning, men flertydigt og som interessante figurer i en eksistentielt søgende og religiøst interesseret tid.

Noter

2. En uddybning af dette findes i min monografi *Polspænding. Forførelse og dialog hos Martin A. Hansen*, Gyldendal 2011.

Prædikenvejledning

Prædikenvejledninger advent til pinse 2016/17

Jeg er ret beæret over at være blevet inviteret til at skrive prædikenvejledninger.

Det vil jeg så gøre med udgangspunkt i, hvordan jeg selv forbereder en prædiken.

På mit sted, Kristkirken på Vesterbro, læses der i gudstjenesterne kun epistel og evangelium. Undtagelsesvis (mest i 2. tekstrække) GT.

Epistlen læser jeg tit fra DNA, fordi den er lettest at »høre«, så man tror, man forstår, hvad der bliver sagt. Evangeliet læser jeg fra alterbogen.

Teksterne er udgangspunkt og tilhørssted for mine prædikener.

Jeg har (til egen forbløffelse og glæde) for første gang i mine knap 30 år som præst på Vesterbro mere end 100 konfirmander. Uanset om der har været 3 eller 30 eller nu 110, har jeg altid gjort mig umage for at tale et enkelt, mundret og forståeligt dansk, selvom det handler om komplekse forestillinger og tanker og indimellem vanskelige Guds billeder.

Gudsbilleder og relationer har topprioritet, når teksterne skal tale om virkeligheden.

Gudsbilleder som perspektiv på vores indbyrdes relationer er forestillinger, jeg aldrig bliver træt af at lede efter, og forestillinger, som på forunderlig vis kan forrykke mit eget perspektiv på verden.

Forskellen og virkeligheden

Jeg prøver at fastholde forskellen på antikken og nutiden.

Jeg prøver at fastholde forskellen på piger og drenge, kvinder og mænd.

Jeg prøver at lade være med at psykologisere personer/figurerne i evangelierne, og jeg udtaler mig aldrig om, hvad jeg tror, Jesus har tænkt.

Jeg prøver kort sagt at blive i teksterne, i virkelighedens verden og på egen boldgade.

Det sidste betyder, at jeg er yderst opmærksom på, hvilke personlige pronominer jeg bruger.

Mere forberedende end vejledende

Jeg tænker, at mine overvejelser omkring de enkelte søndages tilhørsforhold til kirkeår og kontekster i NT nok har mere forberedende end egentlig vejledende karakter.

Og så skal jeg til sidst tilføje, at jeg siden foråret har været meget optaget af at arbejde med de ægte Paulus-epistler som prisme for fortolkning af evangeliet. Jeg har overhovedet ikke noget stærkt belæg for, at der i interaktionen mellem teksterne er nogen bevidst tydeliggørelse af epistlens udsagn i evangeliets fortælling; jeg har bare forundret konstateret, at det rigtig tit giver virkelig god mening at læse på den måde.

Mette Gramstrup

Mette Gramstrup,
Kristkirken
Vesterbro

1. søndag i advent

▶ Matt 21,1-9

Advent i kirkeårets kontekst

Advent er forventning. Noget nyt skal ske. En ny tid begynder.

Tiden kan sammenlignes med en graviditets sidste uger, fyldt med længsel efter at møde et nyt liv; hvem er det egentlig, man venter på?

Måske også en længsel efter at blive sig selv igen, hvad man aldrig rigtig bliver.

For når noget nyt melder sig, er der noget gammelt, der bukker under.

Overgang handler ikke kun om forandring og forvandling – men også om undergang.

Når en ny aftale/pagt skal erstatte en gammel, er der stærke kræfter på spil.

Kirkeårets begyndelse har også en skæbnsvanger tone.

Epistlen, Romerbrevet 13,11-14 er afslutning på kapitel 13

Og versene har et godt greb i tydningen af advent. »Iklæd jer lysets våben«.

Det er en offensiv position at forberede sig på i den time, hvor frelsen er nær.

Alterbogen oversætter »hopla« (våben) med »rustning«, men det nye kalder ikke på et forsvar.

Tværtimod kalder det nye på en offensiv mod mørke og nat.

Opfordringen til at leve sømmeligt, så man kan tåle offentlighedens øjne på sig,

når lyset kommer, er en fastholdelse af relationer til den omverden, der ikke er en del af menigheden/de kristustroende.

Ondt skal bekæmpes med godt, mørke med lys.

»Iklæd jer Herren Jesus Kristus«, sådan kan kærlighedens praksis udfoldes som kristentroens væsen og handling (se Fatum, p. 264 i Paulusevangeliet 2014).

Evangeliet, Matthæus 21,1-9 (+ 10-17)

»Indtoget i Jerusalem« gentages Palmesøndag. Men Palmesøndag vinkler Filipperbrevshymnen samme tekst hos Matthæus helt anderledes. Virkelig en god illustration af, hvad inddragelse af epistlen kan betyde for en prædiken.

I Matthæusevangeliets egen kontekst er templet målet for indtoget.

Hverken 1. s. i advent eller Palmesøndag er den såkaldte »tempelrensning« medtaget, hvad jeg synes er en skam, hvorfor jeg læser den med som del af evangelielæsningen. (Jeg har en gang hørt en klog kollega sige, at han ikke er alterbogsfundamentalist. Det har jeg taget med mig som et udtryk for en vis frihed til i nærlæsning at forbedre alterbogens tekster).

I advent er målet fødslen, inkarnationen.

I påsken er det døden og opstandelsen. Begge gange et nyt liv med Gud, i advent horisontalt, i påsken vertikalt.

Indtoget er en tegnhandling, der inviterer til glæde.

Igennem årene er det aldrig lykkedes mig at forholde mig til ridedyrene.

Jesus skildres som en mild og sagtmodig konge.

Når det er skrevet, vil jeg godt lige nævne en af mine kæpheste: Jeg er træt af Jesus som »sød« eller som her sagtmodig og mild.

Det må han også godt være, men hvis man nogensinde skal få børn og andre tænksomme mennesker til at forstå, hvorfor man er så glad for det Gudsbillede, vi har fået med inkarnationen, så hører »lysets våben«, kærlighedens praksis som offensiv praksis med i beskrivelsen af, hvem den inkarnerede er. Altså ikke bare mild og sagtmodig, men også målrettet og kampklar. To sider af samme billede, der skal med.

Og derfor skal vers 10-17 også med.

Modtagelsen er begejstret. Forventningens glæde er stor blandt pilgrimmene i Jerusalem. Råbene: »Davids søn« signalerer, at de regner Jesus for Messias.

Endnu er det ikke Imanuel: »Gud med os«. Men timen er nær.

Og den er skæbnsvanger! Det ved vi som læsere og lyttere til evangeliet.

I vores virkelighed og verden er advent blevet en del af julen. I teksterne er der afstand.

Men det er forventning, advent identificeres på. Og det er forventning, der ofte bliver mødested for tekst og prædiken. Den fungerer også udmærket som billede på, hvad epistlens lys og dag åbenbarer, når nat og mørke forsvinder. At så kommer Gud/Messias/Kristus os i møde.

Men jeg vil gerne have det skæbnsvangre med. Det, at man ikke ved, hvad

fødslen indebærer. Det, at noget gammelt forsvinder, når det nye kommer til. Derfor tager jeg Jesu handlinger med, da han når templet. Han smider de handlende ud og helbreder de blinde og lamme. Og drengene i templet råber som pilgrimmene ved indtoget: »Hosiana, Davids søn«.

Som Davidssønnen ved indtoget optræder som konge, optræder han i helligdommen som helbreder.

Begge steder er det »Gud med os« (Immanuel). (Se Müller 2000, p. 438f. »Barmhjertighed vil jeg, ikke slagtoffer«) Det giver også mening til epistlen, hvor lysets våben offensivt bekriger det onde med det gode.

Prædikentekst

Sat ind i en prædiken om vores egen verden og tid i forandring og bevægelse er der i teksterne til 1. s. i advent nogle vedkommende bud på, hvordan vi i vores fælles forhold til Gud/Kristus er forpligtede på en kritisk og kærlig oprydning i værdier og begreber, der sniger sig til at handle om den enkeltes egen velfærd – frem for at handle om vores indbyrdes afhængighed.

Salmer giver sig selv. Utænkeligt ikke at synge 74: »Vær velkommen«, 85: »Op Sion«, 78: »Blomstre som en rosengård« (se i øvrigt vers 3 og 4 i forhold til tempelrensningen), 87: »Det første lys«. Nadver: 277 vers 7 og 8, 80: »Tak og ære«.

Kollekten kan man også sagtens give en tanke. Jeg er meget glad for mange af Holger Lissners kollekter, som jeg dog retter til, så de rammer søndagens tema.

Mette Gramstrup

Hvornår kan man få en præstesekretær?

Jeg er kirkebogsførende præst i et pastorat med et folketal på 2.530. Der er ikke kordegn tilknyttet. Da vi har nogle ret tunge sager tilknyttet kbf-funktionen, har jeg undersøgt, om det er muligt at få nogle sekretærhjælpstimer. Jeg har fået oplyst, at det kun er muligt, hvis folketallet overstiger 2.600. Er det korrekt?

Ifølge cirkulære om sekretærhjælp for præster er det ganske rigtigt udgangspunktet, at der til pastorater, hvor der ikke er oprettet kordegnstilling, kan ydes sekretærhjælp. Der er i cirkulæret fastsat nogle grænser for, hvor stort folketallet skal være, for at der er ret til henholdsvis 6, 8, 10 og 12 timers sekretærhjælp. I de tilfælde er det et krav, at folketallet er 2.601. Det følger imidlertid også af cirkulæret, at der efter ansøgning fra præsten af menighedsrådet kan ydes sekretærhjælp for præsten til administrative opgaver i pastorater, hvor folketallet er under 2.600. Du har altså ikke ret til at få sekretærhjælp, men du kan søge menighedsrådet herom. Dette gælder også, selvom der er oprettet kordegnstilling i pastoratet.

Med venlig hilsen *Sekretariatet*

Rubrikken erstatter ikke konkret juridisk rådgivning. Har du spørgsmål, anbefaler vi, at du kontakter sekretariatet • Alle spørgsmål og svar fra Præsteforeningens Blad er samlet på hjemmesiden.

PRÆSTEFORNINGEN

UGE TIL UGE

C.S. Lewis-Selskabets årsmøde

Lørdag d. 12. november kl. 13.00-17.00
Ansgar kirke, Sdr. Boulevard 1, 5000
Odense C.

Program

Kl. 13.00: Velkomst ved formand for C.S. Lewis-Selskabet, Torben Bramming.

Kl. 13.10: Foredrag af Reverend dr. Peter Mullen: »C.S. Lewis: A Very Muscular Christian«.

Kl. 15.45: Redaktør Thomas Aallmann præsenterer den nye bog i C.S. Lewis-Selskabets Mihfibian-serie.

Kl. 16.00: Christian Provstgaard, Scient., IT-arkitekt, holder foredrag over årets bog: Apollo-projektet som »Christian Quest«.

Pris: 200,- Information hos Torben Bramming, tbramming@stofanet.dk, tlf. 75 42 59 00.

Magt og demokrati i folkekirken i kølvandet på New Public Management

Efterårsmøde i Selskab for Kirkeret mandag den 14. november kl. 13-17.15

Studenternes Hus, Mødesal 2, Aarhus Universitet, Frederik Nielsens Vej.

Kl. 13.00: Velkomst ved formanden, professor Svend Andersen.

Kl. 13.10: Målstyring i folkekirken. Dokumentation og analyse af implementeringen af et nyt ledelsesredskab i den folkekirkelige organisation, ved sognepræst, journalist, MPA Annette Kruhøffer.

Kl. 13.45: Magt og demokrati i folkekirken i kølvandet på New Public Management – set af Landsforeningen af Me-

nighedsråd, ved næstformand Inge Kjær Andersen.

Kl. 14.50: Do. – set af provsten, ved domprovst Jens Torkild Bak.

Kl. 15.25: Do. – set af biskoppen, ved biskop Tine Lindhardt.

Kl. 16.00: Debat.

Kl. 16.45: Generalforsamling.

Kl. 17.15: Afslutning.

Den reformbølge, der betegnes »modernisering af den offentlige forvaltning« eller New Public Management, er inden for de seneste 10-15 år blevet stadig mere følelig også på det folkekirkelige område. Man kan imidlertid spørge efter den reelle dybde af virkningerne. Er der tale om andet og mere end en ændret retorik – eksempelvis fra institution til organisation, fra tilsyn til ledelse og fra embede til funktion – samt ændrede administrative procedurer (dvs. mere IT). Er der også blevet flyttet magt rundt, i givet fald hvorfra og hvortil? Har den ændrede retorik sat sig spor i folkekirkens selvforståelse eller i kirkens omverdensorientering?

Med efterårsmødet den 14. november 2016 på Aarhus Universitet forlænger og uddyber Selskab for Kirkeret forårsmødets tema.

FRA SEKRETARIATET

Uddeling af Præsteforeningens Blad

I en længere periode har der været store uregelmæssigheder omkring uddeling af Præsteforeningens Blad.

Det kan oplyses, at bladet må uddeles til og med tirsdag, som aftalen ser ud i 2016.

Præsteforeningens Kalender 2017

Præsteforeningen kalender 2017 blev udsendt sammen med blad 24-25 medio juni.

Som medlem af Præsteforeningen kan yderligere eksemplarer købes for 50 kr. pr. stk. incl. porto.

Er man ikke medlem af Præsteforeningen, kan kalendere købes for 75 kr. pr. stk. + porto.

Henvendelse til sekretariatet.

PERSONALIA

Dødsfald

Pastor emer. *Niels Tage Christensen*, tidl. Brørup. Født den 29. december 1935, død oktober 2016.

Pastor emer. *Hans Peter Pade*, tidl. Lange-næs. Født den 22. juli 1934, død den 23. oktober 2016.

Udnævnelser

Anita Bjertrup Hennild er ansat som sp. i Bolbro og Hans Tausens pastorater i Fyens Stift fra den 1. januar 2017.

Sp. i Ørsted-Søllested-Vedtofte pastorat *Else Suhr* er ansat som sp. (kbf) i Dreslette-Helnæs pastorat i Fyens Stift fra den 1. december 2016.

Sp. (oa) i Rønnevang pastorat *Marie Louise Østergaard-Hansen* er ansat som sp. ved Lindevang Kirke i Københavns Stift fra den 1. januar 2017.

Sp. i Sejs-Svejbæk pastorat *Marianne Vigen Smolarz* er ansat som sp. (kbf) i Sankt Mortens pastorat i Aarhus Stift fra den 1. december 2016.

Sp. (kbf) i Høve-Flakkebjerg-Skørpinge pastorat *Grith Seersholm* er ansat som sp. i Sankt Peders-Havrebjerg pastorat i Roskilde Stift fra den 15. november 2016.

Maria-Louize Helbo er ansat som knst. sp. i Kerteminde-Drigstrup pastorat i Fyens Stift i perioden fra den 2. november 2016 til den 7. februar 2017.

Louise Højlund er ansat som knst. sp. i Cafe Exit i Aarhus Stift i perioden fra den 1. december 2016 til den 10. januar 2017.

Sp. (oa) i Skødstrup pastorat *Marie Ørgaard* er ansat som præst ved Den danske Kirke i Luxembourg fra den 15. januar 2017.

Omdannelse m.v.

Navnet på Strøby-Valløby-Tårnby pastorat ændres til Nordstevns pastorat med virkning fra den 27. november 2016.

LEDIGE STILLINGER

Ansøgninger til stillinger som tjenestemandsansat-, overenskomstansat sogne-, og institutionspræster stiles til Kirkeministeriet og sendes til biskoppen i det stift, hvor stillingen er opslået. Ansøgninger skal være biskoppen i hænde senest opslagets udløbsdag kl. 15.

Ansøgninger om konstitution i barselvikariat eller i andre vikariat af under et års varighed stiles til biskoppen i det stift, hvor stillingen er opslået. Ansøgninger skal være biskoppen i hænde senest opslagets udløbsdag kl. 15.

Ansøgninger til stillinger som provst, domprovst eller særprovst stiles til Dronningen og sendes til biskoppen i det stift, hvor stillingen er opslået. Ansøgninger skal være biskoppen i hænde senest opslagets udløbsdag kl. 15.

Ansøgninger skal *ikke* fremsendes ad tjenstlig vej.

I alle ansøgninger bedes personnummer oplyst. Teologiske kandidater bedes

endvidere oplyse, om de har fulgt Pastoralseminariets undervisning.

Ved indsendelse af ansøgninger bedes det anført, om man ønsker ansøgningen retur. I modsat fald tilintetgøres ansøgningen med bilag en måned efter stillingens besættelse.

Kirkeministeriet

Sognepræstestillinger – tjenestemandsansat

Der vil til lønnen kunne ydes et rådighedstillæg med grundbeløb 43.000 kr. Der tages forbehold om udvidelse af ansættelsesområdet i overensstemmelse med Finansministeriets aftale af 15. august 1975 med tjenestemændenes centralorganisationer om ansættelsesområder for tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.

Overvejer du i forbindelse med stillingsskift at gå fra gammel til ny løn, anbefales det, at du kontakter sekretariatet.

Når et opslag er markeret med ★, bør du kontakte sekretariatet.

Nordstevns pastorat

Stillingen som sp. i Nordstevns pastorat, Strøby-Valløby-Tårnby sogne i Roskilde Stift er ledig. Stillingen er lønindplaceret i løngruppe 1 i aftale om aflønning af tjenestemandsansatte præster i folkekirken. Der er knyttet tjenestebolig til stillingen og boligen vil være indflytningsklar på ansættelsestidspunktet. Boligbidraget vil blive nyfatsat ved vurdering.

For ikke ordinerede ansøgere bedes kopi af eksamenspapirer og attest fra Pastoralseminariet vedlagt. Både mænd og kvinder opfordres til at søge stillingen. Ansøgninger stiles til Kirkeministeriet, Frederiksholms Kanal 21, 1220 København K., og sendes *direkte* til Biskoppen over Roskilde Stift, Stændertorvet 3 A, 4000 Roskilde, e-mail: kmros@km.dk Ansøgninger skal være biskoppen i hænde senest opslagets udløbsdag kl. 15.00. Såfremt ansøgningen fremsendes pr. mail bedes ansøgeren ved henvendelse til Roskilde Stift sikre sig, at ansøgningen er rettidigt modtaget. Udløber den 28. november 2016.

DER OPLYSES FLG. OM EMBEDET:

Strøby: Folketal: 4.451. Kirke: År 1080. Ca. 150 sdpl. Orgel: Ved at skulle bestille et nyt. God kirkegang. Menighedsrådet: 13 medl. Fmd: John E. Hansen, 40 82 55 15. Arbejdsforhold: Sognet er kirkeholdningsmæssigt placeret midt i den danske folkekirke. Sognegården benyttes rigtig meget til diverse aktiviteter, der er kirkerelateret. Der afholdes gudstj. på 2 plejehjem om måneden. Der er 2 præster, der samarbejder og fordeler opgaverne ligeligt mellem sig. 65-85 konfirmander, der undervises i samarbejde mellem præsterne, den kommende sognemedhjælper, frivillige og de øvrige ansatte i pastoratet. Der er kordegn deltidsansat, sognemedhjælper ansattes i begyndelsen af 2017, spirekor, børnekor og pigekor, 2 organister og 2 kirkesangere. Kontor: Der forefindes kontor i præstegården, og der bygges kirkekontor i Strøby med kontorforhold for begge præster.

Vallø: Folketal: 1016, heraf 800 medl. Menighedsråd: Nyt fælles MR for Strøby, St. Tårnby og Vallø fra dec. 2016. Afg. Fmd Vallø: Morten Pedersen. Arbejdsfor-

hold: Konfirmandstuen benyttes udover menighedsrådet af: Vallø Motion, Valløby Borgerforening og Præsteengens Grundejerforening. Graver + gravermedhjælper og organist. Boligforhold: Vallørækken 3, 4600 Køge. 1908, rest. 1978. God, lun, tør, velholdt. Tegtag. 366 m². 12 værelser. 2 toilet og bad. Brændeovn, naturgas. Varme ca. 2293. Vand efter forbrug ca. 50 kr/m³ + vandværk. Køl/frys, opvask, vaks og tørretumbler. MR sørger for udskiftning. 85 m² konfirmandstue i forbindelse m præstegård. Kontor: 12 m² i præstegård. Venteværelse og inventar. Have: 6000 m². Graver ordner noget af haven.

St. Tårnby: 300 beboere, 250 medl. af folkekirken. Kirken ligger midt på kirkegården. Kirkegangen: Ved fromesser ca. 20, ved højmesser ca. 15. Menighedsrådet: 2 MR medl og 4 suppleanter. Der er forsamlingshus ved kirken. Graverhuset har kontor med IT m.v. Ingen distriktsdeling. Graver.

Sognepræstestillinger – overenskomstansat

Ansættelse og aflønning sker i henhold til gældende overenskomst for akademikere i staten med tilhørende protokollat.

Der vil til lønnen kunne ydes et til kvoten svarende rådighedstillæg med grundbeløb 43.000 kr. og et præstetillæg grundbeløb 11.100 kr.

Opmærksomheden henledes på, at fuld-tidsforsikrede, der ansættes i kvoterede stillinger, kun vil kunne oppebære supplerende dagpenge fra arbejdsløsheds-kassen, såfremt der kan fremvises frigørelsesattest.

Frigørelsesattest udstedes kun, såfremt ansøgningen er betinget heraf. Efterfølgende anmodning om frigørelsesattest imødekommes ikke.

Anmodning om frigørelsesattest bør vedlægges som særskilt papir stilet til Kirkeministeriet.

Frigørelsesattest udstedes for den første ansættelsesperiode på 1 år. Såfremt ministeriet ikke finder betingelserne for fortsat oppebærelse af frigørelsesattest opfyldt, kan denne tilbagetages med sædvanligt opsigelsesvarsel.

Ved indsendelse af ansøgninger bedes det anført, om man ønsker ansøgningen retur. I modsat fald tilintetgøres ansøgningen med bilag 1 måned efter stillingens besættelse.

Skødstrup pastorat

En stilling som overenskomstansat sp. i Skødstrup pastorat i Aarhus Stift er ledig. Stillingen har en beskæftigelsesgrad på 100%. For ikke ordinerede ansøgere bedes kopi af eksamenspapirer og attest fra Pastorseminariet vedlagt ansøgningen. Både mænd og kvinder opfordres til at søge stillingen. Ansøgning stiles til Kirkeministeriet, men sendes til Biskoppen over Aarhus Stift, Dalgas Avenue 46, 8000 Aarhus C eller kmaar@km.dk og skal være biskoppen i hænde senest opslagets udløbsdag kl. 15.00. Udløber den 28. november 2016.

DER OPLYSES FLG. OM EMBEDET:

Skødstrup sogn (befolkning 8.962/ medlemmer 7.617) lidt nord for Aarhus er et område i kraftig vækst med vedvarende udbygninger. Området består hovedsageligt af villaer og rækkehuse med en del tilflyttere fra Aarhus. Aarhus kommunes største skole ligger i Skødstrup, og der er et stigende antal konfirmand- og mini-konfirmandhold. Her er ligeledes mange dåb og begravelser. Skødstrup har en

smuk middelalderkirke, som ligger på en bakke med udsigt over vandet. Der er en god kirkegang og fin tilslutning til koncerter, sogneaftener samt månedlige hverdags- og børnegudstjenester. Der er et lokalcenter og et plejehjem i byen med månedlige tjenester.

Ansatte og menighedsråd:

Skødstrup kirke har et aktivt menighedsråd, to fuldtidsansatte præster og en på deltid, en læreruddannet minikonfirmandunderviser, en musikonservatorieuddannet sanger varetager babysalmesangen, en kordegn med kommunikationsopgaver, en organist (koncertansvarlig og har tre kor), to kirketjenere og tre gravere, to kirkesangere.

Vi ønsker af vores nye sognepræst:

- Synlighed, imødekommenhed, loyalitet og engagement i kirkens arbejde.
- Gode samarbejdsevner i forhold til menighedsråd, ansatte og frivillige.
- Lyst til initiativ, alsidighed og udvikling i præstearbejdet.
- Interesse for dannelse og folkelighed samt menneskeliv og kristendom i en nutidig sammenhæng.
- Samarbejde i et velfungerende provsti.

Menighedsrådet tilbyder:

- Et sogn med åbenhed og muligheder for nytænkning.
- Gode samarbejdsforhold med omkringliggende plejehjem, skole og daginstitutioner.
- Godt samarbejde med rummelighed og ansvarlighed i varetagelsen af kirkens betydningsfulde opgaver.
- Smukke omgivelser ved Aarhusbugten, let adgang til motorvej og offentlig transport.
- Flot middelalderkirke og god sognegård.